

တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ-မ့ၢ်နအိၣ်ဒီးသးလာ် အကဲကုၢ်,အဆိၣ်လိၤသးခါ'

တၢ်တီၢ်ထူ- ပဘၣ်တၢ်ကိးပုၤလၢပကကဲကုၢ်ဒီး မၤသကိးတၢ်မၤတဂၤဒီးတဂၤ.

၁. ခိၣ်နၢ်လၢယုၤယုၤထၢအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်စ့ၢ်ကိး လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤ

- စီပီလူးသ့ၣ်ညါဝဲလၢ အဝဲမၤကစၢ်(ယွၤ)အတၢ်မၤသ့အါထီၣ်လၢ ပုၤအါဂၤမၤစၢၤအီၤ(၄:၇-၁၈; ရံ. ၁၁:၁၃; ကတိၤ. ၂၇:၁၇; စံၣ်တဲၤ. ၄:၉-၁၂).
- လၢလံာ်စီဆုံ အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအပူၤန့ၣ်, စီပီလူး အိၣ်ထဲတဂၤ, ပုၤတအိၣ်စၢၤဒီးအီၤနီတဂၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ် တစိၢ်တလီၢ်ဖဲ အအိၣ်လၢ Athens အပူၤလီၤ (မၤတၢ် ၁၇).
- မ့ၢ် ခရံၣ် ဆုၢ်အပျီၢ်အဘီၣ်လၢကလဲၤတၢ် ခဲၤခဲၤ တမ့ၢ်ဘၣ်ခါ (မၢ်ကူး ၆:၇)?

၂. စီပီလူး နန့ၣ်ဝဲစီတူယံၤကူးနီၢ်နီၢ်

- စီတူယံၤကူး အဓိပညီမ့ၢ် “လၢအကဲထီၣ်လၢအဘၣ်န့ၣ် အတီၤအယီ” မ့တမ့ၢ် “လၢအဝဲဂ့ၢ်အကလၢဂ့ၢ်”(မၤဘၣ်စီပီလူးအတၢ်လၢကစၢ်(ခရံၣ်)အပူၤ). စီတူယံၤကူး န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ကိးဖျါထီၣ်အမံၤ ၅ ဘျီ လၢ လံာ်စီဆုံအသီတကတြုၢ်အပူၤ-
 - မၤတၢ် ၂၀:၄. စီပီလူးအိၣ်ဖဲ အ့းဖူးစူးအပူၤလၢအမၤတၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်လဲၤ ၃ ဘျီတဘျီ လၢအကဘၣ်ဟဲက့ၤဆူ ယရုၤရှလုၣ် ဒီးဘၣ်ခီဖျိဝဲ မၤကွဲးဒနံ(၅၈ A. D.), ဖဲအဝဲကဟံၣ်ဖျိတၢ်မၤဘျီလၢ အဒီးန့ၣ်ဝဲလၢ ကလၢတံၢ်ဒီး Achaia လၢ အကတၢ်ပုၤလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢ ယရုၤရှလုၣ်အပူၤလီၤ(၁ ကရံၣ်. ၁၆:၁-၉). စီတူယံၤကူး န့ၣ်မ့ၢ် Hellenistic(ပုၤတဂၤလၢအစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤ တၢ်ဘါလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်) လၢအလဲၤသကိးတၢ်ဒီးစီပီလူး ဆူ ယရုၤရှလုၣ်လီၤ. စီပီလူး ကွဲးဝဲ ကလီးစဲဖဲ(၆၂ A. D.)လၢ ခံန့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခဲဖဲအဘၣ်တၢ်ဖီၣ်အီၤလၢ ယရုၤရှလုၣ်, ဘၣ်တၢ်ကွံာ်သံအီၤဘၣ်ဆၣ် အဝဲ ဃုၢ်ပူၤဖျဲးဝဲ, ဘၣ်ထီၣ်ခိးလၢ ပုၤရဲမ့ၢ် အခိၣ်အနီၣ်အမဲၢ်ညါ (Felix, Festus, & Agrippa), ဒီး ဘူးကသံတုၢ်ဖဲအဝဲကျဲပူၤဖဲအဝဲဘၣ်လဲၤကဲပုၤယိၣ်ဖိ လၢ ဝုၢ်ရဲမ့ၢ်လီၤ(မၤတၢ် ၂၀-၂၈).
 - အ့းဖူး. ၆:၂၁. စီပီလူးကွဲးဝဲ ကလီးစဲဖဲ (၆၂ A. D.) အဝဲလဲၤအိၣ်လၢ ဃီၣ်ပူၤ တၢ်တဘျီဘူးကဝဲအခါလၢ ဝုၢ်ရဲမ့ၢ်, ပူၤကွံာ် ဝဲ ၄ နံၣ် ဖဲ စီတူယံၤကူး အိၣ်ဒီးအီၤလၢအ့းဖူးစူးအပူၤလီၤ. အအိၣ်ဝဲဒီးစီပီလူးအသီတဘျီန့ၣ်, စီပီလူးန့ၣ်နီၢ်အီၤလၢ အကဆုၢ်ဝဲ စီပီလူးအလံာ်ပရၢတဖၣ်လီၤ- ကလီး. (၄:၇-၈),စီပီလူးဖဲလဲၤမိၣ်(၄:၉), ဒီး အ့းဖူးစူး ၆:၂၁).
 - တံတူၤ ၃:၁၂. ဖဲစီပီလူး လိၣ်ဘၣ်လၢပုၤတၢ်အိၣ်ဖျိသရၣ် တစိၢ်တလီၢ်လၢ စီတံတူၤ အလီၢ် လၢ Crete န့ၣ်, စီတံတူၤကူးန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အီၤ, ဘၣ်သးမၤအီၤလီၤ.
 - ၂ တံမသး ၄:၁၂. ဖဲစီပီလူးအတၢ်အိၣ်မူလၢ အိၣ်ခိၣ်ဘူးကကတၢ်န့ၣ်(ဘၣ်ဖဲ ၆၇ A. D.), ဖဲအဘၣ်တၢ် ဖၢနီၣ်အီၤလၢယိၣ်ပူၤ ၂ ဘျီတဘျီလၢ ရဲမ့ၢ်အကီၢ်ပူၤန့ၣ်, စီတူယံၤကူးအိၣ်ဝဲဒီးစီပီလူးဖဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲကဘၣ်တၢ်မၤသံအီၤ, စီပီလူးဘၣ်သးထံၣ် စီတံမသး လၢအကတၢ်တဘျီ ဒီးအဝဲ လၢလိၣ်ဘၣ် လၢပုၤကမၤပုၤအလီၢ်အယီ- စီပီလူးဆုၢ်ဝဲ စီတူယံၤကူး.
- တၢ်မၤဖိစီပီလူးန့ၣ် အဝဲန့ၣ်ဝဲ စီတူယံၤယုၤ ဝုၤက့ၤဝဲက့ၤလီၤ.

၃. စီတူယံၤကူး ဒုးန့ၣ်ဖျါသးလၢအမၤတၢ်, အကဲပုၤကုၢ်

- ဒီပုၤဝဲၢ်လၢတၢ်အိၣ်အီၤ- ယွၤအဟံၣ်ဖိယီဖိ(၁:၁-၂; ၄:၇, ၉, ၁၅; ကလၢ. ၄:၅).
- ပုၤမၤတၢ်သးခုကစီၣ်လၢ အတီၤ-အမၤစၢၤ စီပီလူး(၃:၁၂-၁၄; မၤတၢ် ၁၉:၂၂; ၂၀:၄).
- ပုၤမၤသကိးတၢ်(ပုၤကုၢ်ဖိ) လၢခရံၣ်အပူၤ - သးအတၢ်ဆိကမိၣ်(၃:၁-၂, ၁၇).
- မၤမ့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်သး- မၤစူၤသးတၢ်(အ့း. ၆:၂၂; ၂. သ့ၣ် ၂:၁၇).